

Tiden er overmoden for å stoppe nedbygging av natur og prioritering av kraftbruken

Tap av natur truer samfunnet og velferden. Naturressursene og andre goder og tjenester vi får fra naturen, er grunnlaget for økonomisk virksomhet, for samfunnslivet og for menneskenes eksistens.

Naturtap, klimaendringer og forurensning forsterker hverandre og gir effekter som har alvorlige konsekvenser for natur og samfunn. Tapet av natur rammer alle, og det vil kunne gi alvorlige konsekvenser for dagens unge og kommende generasjoner.

Tilgang på fornybarkraft er avgjørende for å kutte klimagassutslipp, og det haster med å få på plass kriterier for prioriteringer av kraftbruken og hvor kraften skal produseres for å gi minst naturskade.

Naturregnskap/Økosystemregnskap

Naturavtalen staker ut kursen for en global grønn omstilling på tvers av samfunnssektorer gjennom 23 mål. I naturavtalen er det satt et mål om at minst 30 % av land og hav på jorden skal bevares/vernes innen 2030, og at all natur skal forvaltes bærekraftig. Det er også et mål om at 30 % av naturen som i dag er ødelagt skal restaureres innen 2030.

Arealbruksendringer bidrar til en fjerdedel av den globale oppvarmingen. FNs Naturpanel og Klimapanel peker videre på at klimaendringer er ventet å bli en stadig viktigere påvirkningsfaktor bak tap og forringelse av arter og økosystemfunksjoner, både på landjorda og i havet, i tiden framover. Naturtapet vil forsterke den globale oppvarmingen og konsekvensene av klimaendringene, blant annet fordi det vil svekke naturens kapasitet til å binde CO₂ og regulere klima, og naturens robusthet i møte med klimaendringene.

Det er på tide at vi stanser nedbygging av naturmangfoldet. Det må koste mer å bygge ned natur enn å gjenbruke gamle industriarealer. Målet er arealnøytralitet. Like mye natur som bygges ned må restaureres et annet sted. For å få bedre oversikt over naturen og godene vi får fra den, jobber Miljødirektoratet med å utvikle et naturregnskap (også kalt økosystemregnskap).

Naturen gir oss mange goder, for eksempel ren luft, karbonlagring, opptak av flomvann og pollinering. Men disse godene (også kalt økosystemtjenester) har vi dårlig oversikt over, og de er ikke inkludert i offentlige regnskap og budsjetter. Da blir det vanskelig å ta gode, informerte valg om samfunnsutvikling.

Kriterier for prioritering av kraftproduksjon og kraftbruk

Ved å få tilgang på fornybar havvindkraft kan Yara elektrifisere hele anlegget fra 2027, og kutte alle sine utslipp av klimagasser for ammoniakk produksjon. I tillegg til dette gi mat til 262 mill. av jordas befolkning og fossilfritt drivstoff til skipsfarten.

Naturvernforbundet i Grenland

Sammen med elektrifisering ved Inovyn, Ineos, CO₂ fangst og lagring ved Norcem og bruk av biokarbon ved Eramet, er det mulig å kutte ca. 25% av Norges industrielle klimagassutslipp.

Fornybar energi til industrien i Grenland vil kutte klimagassutslipp, utvikle industrien, sikre og skape nye arbeidsplasser. Den er også gunstig for forsyning til Østlandet.

Det haster med å tilgjengeliggjøre mer fornybar energi, og prioriterer bruken av den. Vi oppfordrer til å iverksette kriterier som sikrer en snarlig prioritering av hvor det kan bygges ut fornybarkraft produksjon og hvem som skal bruke den. Å etablere sol- og vindkraftverk i naturområder er ikke bærekraftig. Selv om sola og vinden er fornybare ressurser, gjelder ikke dette for naturen, artene og økosystemene som ødelegges eller påvirkes negativt. Ved kraftutbygging bør det derfor tilstrebes arealnøytralitet, dvs. å bygge på alt nedbygde områder. Og det må innføres kraftige tiltak som stimulerer til energiøkonomisering.

Vi anbefaler at:

- Utbygger som tillates å bygge ned natur må få krav om å restaurere tilsvarende arealer, slik at det ikke lønner seg å bygge ut arealer med høye klima- og naturkostnader.
- Det snarlig utarbeides kriterier for områder for fornybar kraft produksjon, der områdene med lavest naturprising prioriteres.
- Det utarbeides kriterier for prioritering av kraftbruken, der klimakutt og samfunnsnytte prioriteres.
- Utbygger skal ikke selv utrede konsekvenser av tiltaket. Et ansvarlig forvaltningsorgan bør bestille utredningen, men fortsatt på utbyggers bekostning.
- Kommunenes inntektssystem bør belønne klimakutt, natur og miljø. Det bør innføres en fordelingsnøkkel, som dreier inntektssystemet i retning av bærekraftig arealbruk. Bærekraftig arealbruk må lønne seg økonomisk.
- Et tredje forvaltningsnivå bør ivareta en helhetlig arealbruk, og fungere som en sikkerhetsventil for å ivareta en bærekraftig arealbruk. Dette kan f.eks. være fylkene. Statlige retningslinjer må imidlertid være førende for en slik forvaltning.

Naturvernforbundet i Grenland

- Det gjeninnføres ordninger med statlig finansiering av miljøkompetanse i kommunene.
- Det lages målbare kriterier for arealpolitikk
- Det arbeides for løsninger som medfører at energi fra solkraft på alle tak tilføres den felles energiproduksjon og kompenseres til den enkelte produsent

Naturvernforbundet i Grenland